

Screening for nye kulturmiljøer i kommuneplanen

Forslag til navn	Laplandsgade-kvarteret - Kvarteret mellem Uplandsgade og Prags Boulevard
Placering og afgrænsning	 <i>Det industrihistoriske område i Amager Øst afgrænses af Uplandsgade, Dalslandsgade og Prags Boulevard, der i dag er en kreativ zone, der er fyldt med bygningsværdier, særlige håndværkere, nyttige lokale erhverv, kunstnere, øvelokaler og iværksættere.</i>
Særlig historie	<u>Begrundelse for forslaget og den særlige historie:</u> Laplandsgade-Siljanganadekvarteret er vigtigt område at udpege som kulturmiljø, da området som helhed er et særligt vartegn for <i>produktionens København</i> – og et af de sidste tidligere industriområder på Amager, der har bevaret sin kulturhistoriske helhed. Området er i en analyse af Nordøstamager fra Københavns kommune udpeget som "arvesølvet" fra Amagers industrihistorie. Historisk blev Uplandsgade formet ud fra Amagerbanen spor – og det afgrænsede område blev udlagt som industrikvarter af Københavns Kommune efter 1. verdenskrig og voksede sig større i 1930'erne, som en forlængelse af de eksisterende industrier ved Prags Boulevard og Holmbladsgade umiddelbart syd for. Kommunen havde overtaget en del grunde fra staten efter ophævelsen af den militære beskyttelseszone på det nordlige Amager i 1909. Området var velegnet til placering af industri, ikke mindst fordi der var jernbanespor, som gjorde det nemt at få varer til og fra. Industriopsvinget under 1. Verdenskrig betød, at salget af industrigrundene gik hurtigt (Kilde: www.hovedstadshistorie.dk) <u>Idag</u> Området omkring Vermlandsgade og Laplandsgade er i dag et af Østamagers sidste erhvervsområder. Erhvervsområdet rummer både industri, særlige håndværk (fx smykkemager, smedjer, kobbertryk), lager og værkstedsbygninger med varierende alder, udtryk, kvalitet og stand. Bygningerne har efter lokaludvalgets vurdering historisk værdi som repræsentanter for områdets lange håndværks- og industritraditioner.

På samme måde er de sammen med områdets mange kunstnere, værksteder og kreative iværksættere med til at give området en helt særlig lokal karakter, som et af de sidste erhvervsområder 'med kant' i København som helhed (Tekst fra opsamling af Marianne Bendixen)

Uddybende om historien i området:

UPLANDSGADE

Gaden er – som en række andre i kvarteret – opkaldt efter en landsdel i Sverige. Langs den første del af gaden gik Amagerbanens spor.

Indtil 1936 hed den vestlige del (mellem Amagerbrogade og Dalslandsgade) Carl Lunds Gade efter fabrikanten Carl Lund, hvis metalvarefabrik lå i området. Lund grundlagde fabrikken i 1889, og opførte det omfattende fabriksanlæg på stedet omkring 1912. I 1930'erne indgik han kompagniskab med Glud og Marstrand, som senere overtog virksomheden.

Virksomheden blev bl.a. kendt for at producere spande, petroleumslamper og køkkenudstyr – f.eks. den berømte kaffekande Madam Blå. Produktionen flyttede væk fra Amager i 1970'erne.

Uplandsgade øst for Vermlandsgade blev lagt langs Amagerbanens spor, og fik derfor sit buede forløb. I dette område ligger stadig en del mindre virksomheder, som var en del af det industrikvarter Københavns Kommune udlagde her efter 1. Verdenskrig. Blandt de virksomheder, der etablerede sig her, var Dansk Silkeindustri, P.W. Jacobsens & Sønns trælasthandel og skjortefabrikken Bjørn & Christoffersen. Siden kom også gas-producenten AGA til med sit markante komprimerings-tårn og store hvide tanke.

Tekst fra www.hovedstadshistorie.dk

På bykort er Uplandsgade anlagt omkring 1915, men faktisk først kommet til bid for bid sammen med industribyggeriet. På luftfoto fra 1919 - (som må være datomærket forkert på Det Kongelige Bibliotek), men som tidligst kan være fra 1921 - her går Uplandsgade til midt på den vestlige del frem imod Laplandsgade (foto 1). I 1930 går den næsten til Laplandsgade (foto 2) og i 1932 rundt om hjørnet ved Porcelænsfabrikken. Der mangler pt. dokumentation for den sidste bid mod øst, der sikkert blev anlagt efter 1937 og kom på plads i 1944. Der mangler luftfotos pga. krigen.

Kilde: SULFA

0 1 2 3 4 5 cm
Det kongelige Bibliotek

Foto 1 (1919)

Foto 2 (1930)

Foto 3 (1932)

SILJANGADETREKANTEN

De to relativt markante kolonihaver, Haabet og Friheden lå i Siljangede trekanten (Foto 4). Som rigtig mange steder på Amager, inkl. Islands Brygge, så er gamle kolonihaveområder blevet fjernet til fordel for industriopførelser (den sidste række haver ved Amagerbanen er en formodentlig rest af disse kolonihaveområder). Og de seneste år er industrien blevet revet ned til fordel for boligbyggeri.

Foto 4 (1932)

Kilde: SULFA

VERMLANDSGADE

Gaden er opkaldt efter den svenske landsdel Vermland. Industrikvarteret langs Vermlandsgade og Prags Boulevard blev udlagt i 1914. Københavns Kommune havde overtaget en del grunde fra staten efter ophævelsen af den militære beskyttelseszone på det nordlige Amager i 1909. Området var velegnet til placering af industri, ikke mindst fordi der var jernbanespor. Opsvinget i industrien under 1. Verdenskrig betød, at salget af industrigrundene gik hurtigt.

Den østligste del af gaden – mellem Prags Boulevard og Holmbladsgade – hed i begyndelsen Holmblads Boulevard. Den var første del af en projekteret gade med præsentable boliger, som dog blev opgivet igen, fordi arealerne ved Prags Boulevard blev udlagt til industriformål. Kun længst nede mod Holmbladsgade blev der opført boliger.

Tekst fra [www. hovedstadshistorie.dk](http://www.hovedstadshistorie.dk)

LAPLANDSGADE

Gaden er opkaldt efter Lapland, der er betegnelsen for den nordligste del af Norge, Sverige og Finland. Laplandsgade blev anlagt omkring 1915, som en del af industrikvarteret ved Vermlandsgade. I 1935 opførtes på Laplandsgade 2-4 (hjørnet af Uplandsgade) en fabriksbygning for grosserer Valdemar Rasmussen som et trefløjet anlæg i tre etager. Tegnet af arkitekt Johs. Lauritzen. I 1968 blev tilføjet en bygning i fire etager ud mod Laplandsgade, tegnet af arkitekt Chr. Permin. I dette industrikompleks lå konfektionsvirksomheden 18-43. Firmaet blev grundlagt i Holbæk helt tilbage i 1843 (deraf navnet) og havde tidligere til huse i Skindergade i det indre København.

Tekst fra [www. hovedstadshistorie.dk](http://www.hovedstadshistorie.dk)

PRAGS BOULEVARD

Indtil 1926 hed gaden Sundby Boulevard. Da bystyret i Prag havde opkaldt en gade efter København, skulle der også findes en gade i København, man kunne opkalde efter Prag. Gaden udgjorde indtil 1902 skellet mellem Københavns Kommune og Sundbyernes Kommune. Nord for Prags Boulevard lå Christianshavns Fællede, som på grund af militære hensyn helt indtil 1909 ikke måtte bebygges. Det var planen, at gaden skulle have et boulevardagtigt præg og være en pendant til Holmbladsgade med præsentable lejlighedskomplekser. Men tiderne skiftede og der var formentlig ikke økonomi til at bygge i det omfang, man havde drømt om. I stedet blev den østlige del af Prags Boulevard præget af de industrivirksomheder, der flyttede hertil i 1920'erne og 1930'erne.

Langs Prags Boulevard ligger Medicinalvirksomheden Xellia, som har inddraget den tidligere Amerikavej i sit kompleks, samt de tidlige Toms Chokolade fabrikker på hjørnet af Laplandsgade. Længere ude ligger de tidligere Nilpeter fabrikker i nr 63 med et unikt baggårdsmiljø.

For enden af gaden, i krydset ved Strandlodsvej, ligger de tidligere Philips-fabrikker, nu kontormiljøet Edison, i en smukt istandsat restaureret version.

Tekst fra [www. hovedstadshistorie.dk](http://www.hovedstadshistorie.dk)

Fortælling(er)	Produktionens København passer til områdets fortælling og egenart
-----------------------	---

	Historien er vævet sammen med Amagerbanens historie både i opgang og i tilbagegang Særlig smeltedigel for industri – Amager som historisk hotspot
Væsentligste elementer	I området er de fysiske elementer med til at skabe det samlede udtryk, der gør at området skal udpeges som et kulturmiljø: - Chokolade Fabrikken – ikonisk rødstens-bygningskompleks - Prags Boulevard 63-området – tidligere Nilpeter med et unikt gårdmiljø samt tilstødende gårdmiljø - Uplandsgade 72 –højloftede værkstedsbygninger med aktive værksteder - ELVO æskefabrikken - Klassisk solid funkis - AGA tårnet - AGAs administrationsbygninger – med mange håndværksmæssige detaljer - TomCat-bygningen på Laplandsgade, med helt autentisk værkstedsmiljø af mange små og meget forskellige værksteder
Kilder	www.hovedstadshistorie.dk Visioner for Nordøstamager (AØLU) Nordøstamager Analyse (KK) Amagerbanens Venner Lokalhistoriskforening, SULFA: https://www.sundbylokalhistorie.dk/ Amagerbanens Venner
Bemærkninger	<u>Lokaludvalgets ønsker</u> - At området bevares som primært erhvervsområde, med mulighed for nænsom, byudvikling der tager hensyn til området eksisterende kvaliteter og funktioner - Lokaludvalget er i gang med at mobilisere de kreative erhverv for at gøre opmærksom på områdets særlige kvaliteter og ønsket om at bevare den kulturhistoriske fortælling, områdets bygningsværdier og den kreative zone. Ønsket er at områdets samlede kvaliteter og fortælling videreføres i en fremtidig udvikling af området. - En udpegning af det samlede område som et kulturmiljø vil gøre opmærksom på, at området som helhed rummer en fortælling om industrihistorien på Amager. <u>Historisk argument</u> - Nordøstamagers historie kan ses indenfor en afstand af 400 meter: Boligbyggeri ved Holmbladsgade grænser op til den 'nye' industri, som grænser op til de oprindelige kolonihaver, inkl. Amagerbanen fra 1907, der grænser op til Kløvermarken og demarkationslinjens bestemmelser om ingenting. Dette er et argument for at klassificere området som et kulturmiljø. <u>En kreativ zone:</u> - Området er tilmed en kreativ zone: "Området er udpeget til kreativ erhvervszone. De kreative zoner skal udvikles som blandede erhvervsområder med mindre, håndværksprægede virksomheder og værksteder, studier, atelierer og lignende. Disse erhvervsområder udgør vigtige vækstmiljøer. I de kreative zoner er der mulighed for at indrette en boligfunktion i tilknytning til den

	enkelte virksomhed. De kreative zoner fremgår af kortet” (Kommuneplan 2015) Lejere og ejere: - Som det fremgår af ovenstående, er de primære aktører i området grundejere, der lejer deres ejendomme ud til erhverv, samt en del håndværkere såsom VVS, mekaniker, smed, osv. Derudover er der særligt kreative erhverv, der laver alt fra møbelsnedkeri, smykker, musik, kunst, motorcykler, grafik/kobbertryk, tøj m.fl., der også har været med til at skabe det område, der er i dag. Desuden huser området også større virksomheder som Xellia, Bad & Fliser, Shurgaard, Pelican, m.fl.
--	--